

Рейтинговий звіт CHNG 007-029 про оновлення кредитного рейтингу

Об'єкт рейтингування:	ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»
Тип рейтингу:	довгостроковий кредитний рейтинг за Національною рейтинговою шкалою
Рейтингова дія:	оновлення
Дата визначення:	10.10.2003 р.
Дата оновлення:	26.04.2012 р.
Рівень кредитного рейтингу	uaA
Позичальника:	
Прогноз:	стабільний

Наданий у результаті рейтингового аналізу кредитний рейтинг визначено за Національною рейтинговою шкалою, на що вказують літери **ua** у позначці кредитного рейтингу. Національна шкала кредитних рейтингів дозволяє виміряти розподіл кредитного ризику в економіці України без урахування суверенного ризику та призначена для використання емітентами цінних паперів, позичальниками, фінансовими установами, посередниками та інвесторами на фінансовому ринку України.

Для проведення процедури оновлення кредитного рейтингу агентство «Кредит-Рейтинг» використовувало фінансову звітність ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» за IV квартал та 2011 рік загалом, а також внутрішню інформацію, надану компанією у ході рейтингової процедури.

Кредитний рейтинг ґрунтується на інформації, наданій підприємством, а також на іншій інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства та вважається надійною. Рівень кредитного рейтингу залежить від якості, однорідності та повноти інформації, що є у розпорядженні рейтингового агентства.

Історія кредитного рейтингу

Дата	10.10.2003	17.03.2006	16.12.2010	11.03.2011	25.06.2011	30.09.2011	28.12.2011	26.04.2012
Рівень довгострокового кредитного рейтингу	uaBBB	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA	uaA
Прогноз	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний	стабільний
Рейтингова дія	визначення	підвищення	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження	підтвердження

Позичальник або окремий борговий інструмент з рейтингом **uaA** характеризується **ВИСОКОЮ** кредитоспроможністю порівняно з іншими українськими позичальниками або борговими інструментами. Рівень кредитоспроможності чутливий до впливу несприятливих комерційних, фінансових та економічних умов.

Стабільний прогноз вказує на відсутність на поточний момент передумов для зміни рейтингу протягом року.

**Рівень кредитного рейтингу ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»
підтримується:**

- наявністю підтримки підприємства з боку держави;
- входженням підприємства до структури Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України», яка займає монопольне становище на внутрішньому ринку природного газу.

**Рівень кредитного рейтингу ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»
обмежується:**

- зменшенням обсягів видобутку вуглеводнів протягом останніх років;
- значною залежністю діяльності підприємства від державного регулювання;
- необхідністю здійснення значних капітальних витрат, що обмежує обсяг вільного грошового потоку підприємства.

Основні показники фінансово-господарської діяльності

Основні балансові показники, тис. грн.

Показник	2008	2009	2010	I кв. 2011	I півр. 2011	9 міс. 2011	2011
Активи	2 452 522	2 438 770	3 236 413	4 277 513	6 709 950	7 742 611	9 547 881
Основні засоби	1 132 320	1 176 275	1 212 054	1 195 364	1 249 447	1 512 096	1 609 988
Запаси	280 636	385 064	458 394	456 870	683 319	838 054	971 299
Дебіторська заборгованість	418 766	197 691	128 487	1 452 795	3 630 330	3 061 109	4 828 385
Власний капітал	1 562 142	1 571 989	1 585 560	1 611 446	1 662 919	1 651 188	1 648 814
Довгострокові зобов'язання	457 424	271 474	709 758	744 411	800 974	804 629	505 975
Короткострокові кредити банків	5 000	9 000	118 777	396 408	397 021	409 440	449 959
Кредиторська заборгованість	324 973	485 906	289 861	1 117 683	3 622 953	4 576 766	6 708 783

Джерело: фінансова звітність ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»

Основні показники фінансово-господарської діяльності, тис. грн.

Показник	2008	2009	9 міс. 2010	2010	I кв. 2011	I півр. 2011	9 міс. 2011	2011
Чистий дохід від реалізації	717 017	766 002	593 829	874 313	321 821	530 549	738 083	977 655
Валовий прибуток	217 782	181 259	163 605	243 977	68 874	163 543	242 958	322 001
Операційний прибуток	175 884	82 552	85 497	101 549	39 088	99 447	151 997	228 436
Чистий прибуток (збиток)	3 017	12 673	39 910	21 037	26 504	50 536	43 307	53 234

Джерело: фінансова звітність ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ»

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ», яке створено у 1978 році як виробниче об'єднання для освоєння вуглеводних ресурсів Чорного та Азовського морів, зареєстровано 21 серпня 1998 року (код за ЄДРПОУ 00153117). Юридична та фактична адреса: АР Крим, м. Сімферополь, пр. ім. Кірова/ пров. Совнаркомівський, 52/1. Підприємство входить до складу Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України», що володіє 100% акцій підприємства.

Основними напрямками діяльності підприємства є геологорозвідка та буріння, видобуток газу, газового конденсату та нафти, переробка газового конденсату і нафти, реалізація газу та нафтопродуктів, транспортування газу, зовнішньоекономічна діяльність (переважно фрахт суден спеціалізованого флоту).

Підприємство здійснює діяльність на ринку нафти та газу, які є основними первинними енергоресурсами, що використовуються в Україні.

Україна споживає значні обсяги природного газу, проте видобутий в країні газ забезпечує потреби лише на третину, що робить Україну енергозалежною державою. Переважний обсяг природного газу видобувається дочірніми підприємствами НАК «Нафтогаз України» (понад 90%). За даними Держкомстату України за 12 місяців 2011 року було видобуто 19,3 млрд. куб. м природного газу (-3,5% порівняно з 2010 роком), 0,7 млрд. куб. м попутного газу та 0,8 млн. тонн газового конденсату. Імпорт природного газу в Україну здійснюється через НАК «Нафтогаз України», проте у попередні роки постачання газу відбувалося через посередників.

Добування та транспортування нафти контролюється також державними компаніями, що входять до складу вертикально-інтегрованої структури – НАК «Нафтогаз України». Переробкою нафти в Україні здебільшого займаються приватні компанії, найбільшими з яких є «ТНК-ВР» (Лисичанський НПЗ), «ЛУКОЙЛ» (Одеський НПЗ), «Континуум» (Херсонський НПЗ) та Група «ПРИВАТ» (Кременчуцький НПЗ, Дрогобицький НПЗ та Надвірнянський НПЗ). За 2011 рік на нафтопереробні заводи надійшло 8 453,4 тис. тонн нафти, у т.ч. 2 937,2 тис. тонн – власного видобутку, 5 516,2 тис. тонн – імпортованої. Загалом, щорічно в Україну імпортується близько 12-14 млн. тонн нафти та нафтопродуктів, з яких сира нафта займає близько 40-45%.

Найбільшим постачальником сирової нафти та нафтопродуктів є Російська Федерація, проте суттєві поставки здійснюються також Казахстаном та Азербайджаном. Україна володіє нафтопровідною системою, пропускна спроможність якої на вході становить близько 114 млн. тонн нафти на рік, на виході – близько 56 млн. тонн на рік. За даними Міністерства енергетики та вугільної промисловості України за підсумками 2011 року транспортовано 27,5 млн. тонн нафти, у т.ч. транзитом (переважно до країн Західної Європи) – 17,8 млн. тонн. Оскільки рівень забезпеченості потреб власною нафтою в Україні є досить низьким, цінова ситуація значною мірою залежить від кон'юнктури зовнішніх ринків.

У січні-грудні 2011 року, порівняно з 2010 роком, обсяги видобутку газу несуттєво зросли на 0,6%, до рівня в 1 056,1 млн. куб. м. Крім того, збільшилися обсяги

видобутку нафти – на 1,1%, до 8,8 тис. т. Обсяг транспортування природного газу зріс на 9,1% та становив 2 005,0 млн. куб. м.

Протягом IV кварталу 2011 року аналізованим підприємством освоєно капіталовкладень на загальну суму 180 483,0 тис. грн. (за підсумками 2011 року - 1 777 279,0 тис. грн.), у т.ч. пошуково-розвідувальне буріння – 8 080,0 тис. грн., експлуатаційне буріння – 39 501,0 тис. грн., облаштування родовищ – 39 278,0 тис. грн., будівництво газопроводів – 25 352,0 тис. грн.

Протягом IV кварталу 2011 року валюта балансу ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» суттєво зросла на 1 805 270,0 тис. грн., до 9 547 881,0 тис. грн., переважно за рахунок здійснення авансових платежів на придбання обладнання. Необоротні активи підприємства станом на 31.12.2011 р. становили 3 602 766,0 тис. грн. (+118 876,0 тис. грн. протягом IV кварталу 2011 року за рахунок, переважно, введення в експлуатацію основних засобів та проведення капітальних ремонтів, будівництва, придбання основних засобів, здійснення інших капіталовкладень).

Оборотні активи підприємства протягом IV кварталу 2011 року істотно збільшились – на 39%, до рівня в 5 914 768,0 тис. грн. у зв'язку зі здійсненням авансових платежів на придбання виробничого обладнання (станом на 31.12.2011 р. – 4 357 922,0 тис. грн.).

Протягом аналізованого кварталу основним джерелом формування валюти балансу ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» залишались поточні зобов'язання та власний капітал підприємства – 1 648 824,0 тис. грн. (17% валюти балансу).

Поточні зобов'язання на кінець аналізованого періоду становили 7 324 034,0 тис. грн. Зростання поточних зобов'язань на 2 102 901,0 тис. грн. протягом IV кварталу 2011 року було пов'язано з наданням з боку НАК «Нафтогаз України» зворотної фінансової допомоги ДЕРЖАВНОМУ АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВУ «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» (поточна заборгованість із внутрішніх розрахунків). Довгострокові зобов'язання підприємства станом на 31.12.2011 р. становили 505 975,0 тис. грн.

За результатами 2011 року, порівняно з попереднім періодом, обсяг чистого доходу від реалізації продукції підприємства зріс на 12%, до рівня в 977 655,0 тис. грн. При цьому собівартість реалізованої продукції зросла дещо менше – на 4%, до 655 654,0 тис. грн., а отже, відбулося зростання валової рентабельності – на 5,0 в. п., до 32,9%. Зростання доходів відбулося, насамперед, в результаті нарощення обсягів реалізації нафти, збільшення обсягів транспортування природного газу магістральними газопроводами, а також у зв'язку зі зростанням цін реалізації природного газу та тарифів на транспортування та зберігання газу. Таким чином, сума отриманого підприємством за 2011 рік чистого прибутку становила 53 234,0 тис. грн. (за підсумками 2010 року – 21 037,0 тис. грн.).

За підсумками 2011 року чисті грошові потоки від операційної діяльності мали від'ємне значення на рівні (-) 832 013,0 тис. грн., що було зумовлено, здебільшого

здійсненням авансових платежів, необхідністю сплати податків та інших обов'язкових платежів. Джерелами фінансування інвестиційної діяльності, а саме здійснення значних капітальних інвестицій (капітальні ремонти, реконструкція, придбання основних засобів тощо) підприємством протягом аналізованого року, виступали переважно залучені кошти. При цьому чисті грошові потоки від фінансової діяльності у 2011 році були додатними, що пов'язано з надходженням коштів за рахунок фінансової допомоги НАК «Нафтогаз України» та банківських кредитів. Тобто поточна діяльність ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» суттєво залежить від обсягів залучених позикових ресурсів.

Протягом IV кварталу 2011 року чистий борг аналізованого підприємства зріс на 40%, що пов'язано, більш за все зі зменшенням залишків грошових коштів на рахунках компанії. Відповідно показник співвідношення чистого боргу та ЕВІТДА несуттєво підвищився до 1,1 (станом на 30.09.2011 р. – 1,0).

Висновок

За результатами аналізу кредитний рейтинг ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ДЕРЖАВНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ» підтверджено на рівні **aaA**, прогноз «стабільний».

Голова рейтингового комітету

М. Б. Проценко

Начальник відділу корпоративних рейтингів

О. В. Чорноротов

Додатки

Балансові дані ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ», тис. грн.

Актив	2008	2009	2010	I кв. 2011	I півр. 2011	2011
I. Необоротні активи	1 713 033	1 823 017	1 993 734	2 181 586	3 483 890	3 602 766
Нематеріальні активи	11 610	12 281	14 392	14 903	14 494	15 515
Незавершене будівництво	434 778	457 339	613 810	750 514	1 788 938	1 846 761
Основні засоби	1 132 320	1 176 275	1 212 054	1 249 447	1 512 096	1 609 988
Довгострокові фінансові інвестиції	23 479	23 517	7 556	20 971	22 656	1 883
Довгострокова дебіторська заборгованість	110 846	152 461	145 922	145 751	145 706	128 619
Відстрочені податкові активи	0	1 144	0	0	0	0
II. Оборотні активи	733 369	608 264	1 237 937	4 518 877	4 242 932	5 914 768
Запаси	280 636	385 064	458 394	683 319	838 054	971 299
Дебіторська заборгованість за товари та послуги	36 942	59 882	26 958	20 922	20 633	62 725
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом, за виданими авансами	15 100	9 229	43 194	14 063	63 676	253 257
із внутрішніх розрахунків	135 054	8 972	571 579	3 441 727	2 846 696	4 357 992
Інша поточна дебіторська заборгованість	161 047	87 926	99 058	112 049	84 792	108 369
Інша поточна дебіторська заборгованість	70 623	31 682	29 429	41 569	45 312	46 042
Грошові кошти та їх еквіваленти	9 495	5 276	3 281	189 313	327 149	99 660
Інші оборотні активи	24 472	20 233	6 044	15 915	16 620	15 424
III. Витрати майбутніх періодів	6 120	7 489	4 742	9 487	15 789	30 347
Баланс	2 452 522	2 438 770	3 236 413	6 709 950	7 742 611	9 547 881
Пасив						
I. Власний капітал	1 562 142	1 571 989	1 585 560	1 662 919	1 651 188	1 648 824
Статутний капітал	376 516	376 516	376 516	376 516	376 516	376 516
Інший додатковий капітал	661 182	658 775	652 709	685 953	681 587	669 714
Резервний капітал	54 814	54 965	55 599	56 766	56 766	56 766
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	469 630	481 733	500 736	543 684	536 319	545 828
II. Забезпечення наступних витрат і платежів	61 240	58 511	62 263	64 615	60 186	63 963
III. Довгострокові зобов'язання	457 424	271 474	709 758	800 974	807 629	505 975
Довгострокові кредити банків	389 857	271 474	152 270	103 218	78 634	59 578
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	60 101	0	0	0	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	7 466	0	2 656	2 812	2 813	15 482
Інші довгострокові зобов'язання	0	0	554 832	694 944	723 182	430 915
IV. Поточні зобов'язання	365 505	528 620	866 978	4 175 576	5 221 133	7 324 034
Короткострокові кредити банків	5 000	9 000	403 493	397 021	409 440	449 959
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	45 296	185 827	118 777	105 182	98 650	93 017
Кредиторська заборгованість за товари та послуги	212 256	190 037	89 542	136 998	195 032	157 552
Поточні зобов'язання за розрахунками з одержаних авансів, з бюджетом	6 201	4 006	5 557	8 184	9 353	2 731
зі страхування	30 078	35 514	33 418	45 549	53 512	68 369
з оплати праці	1 443	2 613	1 808	4 145	4 212	5 849
із внутрішніх розрахунків	8 691	10 278	10 918	10 365	11 147	12 192
Інші поточні зобов'язання	21 008	57 631	148 618	3 417 712	4 303 510	6 462 090
Інші поточні зобов'язання	35 532	33 714	60 065	50 420	136 577	72 275
V. Доходи майбутніх періодів	6 211	8 176	6 636	5 866	5 475	5 085
Баланс	2 452 522	2 438 770	3 236 413	6 709 950	7 742 611	9 547 881

Дані звіту про фінансові результати ДЕРЖАВНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЧОРНОМОРНАФТОГАЗ», тис. грн.

Показник	2008	2009	2010	I півр. 2011	9 міс. 2011	2011
Чистий дохід від реалізації продукції, послуг	717 017	766 002	874 313	530 549	738 083	977 655
Собівартість реалізованої продукції	499 235	584 743	630 336	367 006	495 125	655 654
Валовий прибуток (збиток)	217 782	181 259	243 977	163 543	242 958	322 001
Інші операційні доходи	258 446	45 773	33 608	14 001	22 576	125 235
Адміністративні витрати	49 127	51 058	58 195	30 529	44 243	63 795
Витрати на збут	16 231	16 776	13 606	2 054	2 811	4 454
Інші операційні витрати	234 986	76 646	104 235	45 514	66 483	150 551
Фінансові результати від операційної діяльності	175 884	82 552	101 549	99 447	151 997	228 436
Доход від участі в капіталі	1 251	1 968	826	0	86	0
Інші фінансові доходи	54	53	113	44	74	113
Інші доходи	15 288	13 298	13 425	6 938	11 584	21 918
Фінансові витрати	37 314	32 577	33 383	2 407	4 036	18 032
Втрати від участі в капіталі	3 588	4 069	1 701	648	0	770
Інші витрати	118 276	21 972	36 451	3 259	26 076	37 017
Фінансові результати до оподаткування	33 299	39 253	44 378	100 115	133 629	194 648
Податок на прибуток від звичайної діяльності	39 278	28 014	23 195	49 406	90 107	141 149
Фінансові результати від звичайної діяльності	(5 979)	11 239	21 183	50 709	43 522	53 499
Надзвичайні:						
доходи	17 859	2 305	190	3	5	5
витрати	8 736	296	178	176	220	270
Податки з надзвичайного прибутку	127	575	158	0	0	0
Чистий прибуток (збиток)	3 017	12 673	21 037	50 536	43 307	53 234